

רנאר מינייה - "סודות בשלג"

ברנאר מינייה - "סודות בשלג" (תרגמה
מצרפתית אביגיל בורשטיין), הוצאת
כנרת זמורה דביר, 2024, 508 עמודים

האם קיים רוע בעולם? רוע טהור ומזוקק שממנו יש לפחד, להתרחק, ואם אין מנוס להילחם עד חורמה? לכאורה שאלות פילוסופיות אלו אינן מופיעים בספרי מתח רגילים ואפילו לא בסתם ספרות יפה. הספר שלפנינו יוצא דופן גם בנקודה זו, וגורם לנו להרהר רבות על הרוע והטירוף האנושיים הקיימים בעולם.

כדי להבין טוב יותר את העלילה, יש להקדים כמה מלים (פשטניות יחסית) על מערכת אכיפת החוק הצרפתית המסובכת בעליל. בצרפת פועלות שתי רשויות אכיפת חוק עיקריות: המשטרה הלאומית (Police nationale) והז'נדרמריה הלאומית (Gendarmerie nationale). המשטרה הלאומית פועלת באזורים עירוניים ודומה למשטרה מערבית רגילה. אנשי הז'נדרמריה נחשבים חיילים לכל דבר והיא פועלת בעיקר באזורים כפריים, עיירות קטנות, וכיוצא בזה. בצרפת, במהלך חקירה פלילית שתי הרשויות פועלות בהנחיית התביעה הפלילית בחקירות פליליות פשוטות, ובהנחיית שופט חוקר

המתמנה רק בעבירות חמורות (פשע). נדגיש כי שתי הרשויות אינן כפופות לתביעה או לשופט החוקר אך מחויבות להנחיותיהן.

הספר נפתח בחקירת רצח, אך לא של אדם. סוס ערוף ראש שעורו מופשט בצורה מזוועה נמצא תלוי בקצה רכבל בעיירה קטנה בהרי הפירנאים, סן-מרטן. לניהול החקירה מוזמן פקד מרטין סרבו, ממחלק הרצח בעיר טולוז על ידי התובעת המחוזית של בית המשפט בעיירה. סרבו התבקש לעבוד על החקירה יחד עם קפיטן אירנה זיגלר, מהז'נדרמריה המקומית.

חמתו של סרבו עולה בו בתחילה. הוא היה באמצע חקירת רצח של חסר-בית זקן, ולא נאמר לו דבר על הפשע עד שהגיע לעיירה. להפסיק חקירת רצח אדם בשל סוס מת? העובדה שמדובר בסוס גזעי יקר שבעליו הוא אחד האנשים העשירים והחזקים בצרפת, רק מכעיסה אותו יותר. במיוחד לאור התנהגותו התובענית של אותו בעל הון. מסוג אלו הסבורים שהמיסים הגבוהים שהם משלמים מקנים להם זכות לחקירה משטרתית מהירה יותר. אלא שעם התקדמות החקירה מתגלים מקרי רצח נוספים, והפעם של בני אדם אמיתיים. העלילה מסתבכת ואנו נתקלים שוב ושוב בסודות ושקרים אפלים מהעבר, אך בעלי השפעות והשלכות על ההווה.

במקביל אליו אנו עוקבים אחרי דיאן ברג, פסיכולוגית שוויצרית המתמחה בפסיכולוגיה משפטית, בעיקר של רוצחים וחולי נפש אלימים. מסתבר שהיא מגיעה להתמחות במכון פסיכיאטרי סגור הקרוב לעיירה. מכון המכיל את המשוגעים האלימים והרצחניים ביותר בכל אירופה. כאלו שפשעיהם מבעיתים וחולניים עד כדי כך שעצם אזכורם מעורר חלחלה. מטבע הדברים המכון מאובטח באינספור רמות של אבטחה, כולל גדרות, שומרים, מצלמות, אזעקות, ועוד. הכל כדי להבטיח שאיש מהמאושפזים לא יצא מתאו עד סוף חייו.

כ ל הדרישות לספרות מתח טובה מתקיימות בספר. הקוראים מתמכרים לתעלומה החל מההתחלה, שאלות חדשות ומסקרנות צצות שוב ושוב, פיתולי העלילה מפתיעים, והסוף מוזר ומספק.

הספר כתוב בשני קולות, סרבז וברג. כל אחד מהם פועל לחוד ללא ידיעתו על האחר. רק אנו הקוראים יכולים לשלב זאת ולהבין את התמונה הכללית. העלילות מתמזגות כאשר עולה חשד שאחד מהמאושפזים המסוכנים במכון, מעורב במקרי הרצח. אך כיצד? הרי הכניסה והיציאה מהמכון הן בלתי אפשריות בעליל. וכך מתווספת עוד נקודה תמוהה (עד לפתרונה).

כל הדרישות לספרות מתח טובה מתקיימות בספר. הקוראים מתמכרים לתעלומה החל מהתחלה, שאלות חדשות ומסקרנות צצות שוב ושוב, פיתולי העלילה מפתיעים, והסוף מוזר ומספק. אולם יש בו עוד שלוש תוספות ייחודיות. ראשית, העלילה מצליחה לתת תיאור קודר של עיירות הפירנאים כמקומות קרים, מבודדים, ולבנים להפליא. כידוע, הצבע הלבן במערב מסמל טוהר, שמחה והתחלה חדשה (למשל בשמלת כלה). אלא שבטוויסט ערמומי הלבן בספר מייצג דווקא את הרוע והאכזריות. תיאורי הנוף והטבע הלא שגרתיים יחד עם סופות מזג אוויר המתוארות בדקדקנות מייצרים לנו אווירה אפילה. אנו מקבלים את התחושה שמהרע צריך לקרות (ואכן קורה).

שנית, תיאורי הדמויות מורכבים ועגולים. סרבז מתואר כשוטר בשר ודם המתחבט בבעיותיו הפסיכולוגיות הלא קלות שלו. במקביל לחקירה אנו גם לומדים על קשריו עם הוריו, עם בתו היחידה המתגוררת עם אִמָּה (הם גרושים), על מערכת היחסים בינו לבין בתו הקטינה, ועל מערכות היחסים בין השוטרים/ות שהוא ממונה עליהם. גם דמויות גיבורים משניים משורטטות בקפידה. אנו פוגשים שלל טיפוסים שונים ומשונים שגם אם הם צצים לרגע בספר, נהנים אנו מקריאתם.

העלילה מצליחה לתת תיאור קודר של עיירות הפירנאים כמקומות קרים, מבודדים, ולבנים להפליא. כידוע, הצבע הלבן במערב מסמל טוהר, שמחה והתחלה חדשה (למשל בשמלת כלה). אלא שבטוויסט ערמומי הלבן בספר מייצג דווקא את הרוע והאכזריות.

שלישית, ואולי בולט מכל, הספר עוסק רבות ברוע האנושי על גווניו. תוך כדי בדיקת המכון הפסיכיאטרי, אנו שומעים רבות על פסיכופטים למיניהם, על הטיפול בהם, על מעשיהם בעבר, החשש מהם ועוד. החלק הפסיכולוגי של הפשע מנותח רבות משלל היבטים.

נציין שכמה מהמבקרים התרעמו על אורכו של הספר. יש שטענו אף כי מן הראוי היה לקצץ ממנו חלקים לא מעטים שאינם מתח גרידא, אלא יותר בניית רקע וסיפור מסגרת. אולם זוהי שאלה אישית וכל קורא וטעמו אתו.

המחבר, ברנאר מינייה, גדל באיזור הפירנאים והספר שלפנינו הוא ספרו הראשון בסדרת פקד סרבז. הספר עובד לסדרה מצליחה בנטפליקס ואחריו יצאו עוד שבעה ספרים שגיבורם הוא סרבז. כולם מתאפיינים, באווירה קודרת, נופים הרריים וקרים, ונבלים פסיכולוגיים מורכבים. זהו ספרו הראשון שתורגם לעברית אך סביר להניח שעוד לא מעט יתורגמו בעתיד.

מומלץ לאוהבי ספרות בלשית ובמיוחד לאוהבים לקרוא מותחנים פסיכולוגיים אפלים.

**הספר עוסק רבות ברוע האנושי
על גווניו... החלק הפסיכולוגי של
הפשע מנותח רבות משלל היבטים.**